

Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar
Doktori Iskola

Kacsuk Zsófia

**A SZABADALMI JOG EGYES KÉRDÉSEINEK
MATEMATIKAI MODELLEZÉSE A MAGYAR ÉS AZ EURÓPAI
JOGGYAKORLAT TÜKRÉBEN**

A Ph.D. értekezés tézisei

Témavezető:
Dr. Balogh Zsolt György
tanszékvezető egyetemi docens

Budapest, 2012

TARTALOMJEGYZÉK

1. A kutatás tárgya és célja	3
2. A kutatás módszere	4
3. Az értekezés jelentősége, hasznosíthatósága	5
4. A matematikai modell, mint tézis	6
4.1 Az igénypont szerkezete	6
4.2 Az ítéletkalkulus, mint az igénypont modellje	9
4.3 A matematikai modell alkalmazása	14
5. A matematikai modell alkalmazhatóságának vizsgálata ..	15
5.1. Az újdonságvizsgálat	16
5.1.1 Általános jellemző	17
5.2 Az eredmények összefoglalása	21
5.2.1 Újdonság és bitorlás összevetése	21
5.2.2 Módosítások és elsőbbség összevetése	28
5.3 A matematikai modell összegzése	35
5.4 A matematikai modell alkalmazása konkrét jogesetre	36
6. A tudományos eredmények összefoglalása	37
7. Kapcsolódó publikációk és előadások	38
7.1 A témában megjelent publikációk	38
7.2 A témában tartott előadások	39

1. A kutatás tárgya és célja

A szabadalmi igénypontok meghatározó szerepet játszanak a világ valamennyi szabadalmi rendszerében, mivel ezek határozzák meg a szabadalmi oltalom terjedelmét. Az Európai Szabadalmi Egyezmény (továbbiakban: ESZE) által létrehozott jogrendszerben a szabadalmi igénypontokat alapvetően négy szempontból vizsgálják: (i) az igénypontok által meghatározott találmány eleget tesz-e az újdonság ESZE 54. cikke szerinti követelményének és feltalálói tevékenységen alapul-e az ESZE 56. cikke értelmében; (ii) az igénypontok által az ESZE 69. cikke alapján meghatározott szabadalmi oltalomba ütközik-e egy bitorlással támadott termék; (iii) a szabadalmi igénypont módosítása beleütközik-e az ESZE 123 cikkében lefektetett bővítő értelmű módosítások tilalmában; és (iv) a szabadalmi igénypont elsőbbsége elismerhető-e az ESZE 87. cikke alapján.

Jelenleg az európai jogrendszer keretében született döntések részben írott jogi jogforrásokra (elsősorban az ESZE-re), részben a kialakult joggyakorlatra támaszkodnak, ez utóbbit a Fellebbezési Tanácsok és a Kibővített Fellebbezési Tanács döntései valamint az Európai Szabadalmi Hivatal (továbbiakban: ESZH) Módszertani útmutatójában lefektetett szokásjogi szabályok jelenítik meg. Az európai szabadalmi rendszerben több olyan jogintézmény is létezik, amely a jogalkalmazás egységességét hivatott biztosítani, azonban jelenleg semmilyen eszköz nem áll rendelkezésünkre a fenti négy elkülönült kérdéskörben született döntések logikai koherenciájának vizsgálatára.

A kutatásom tárgya ezen négy terület fontosabb döntéseinek áttekintése, azok logikai rendszerbe foglalása és vizsgálata. Mindehhez egy újfajta megközelítést javaslom a fenti kérdések tárgyalásának, ami azon a megfigyelésen alapul, hogy az ESZE által meghatározott jogrendszer (továbbiakban: európai szabadalmi rendszer) lehetővé teszi a szabadalmi igénypontok matematikai modellezését és formális logikai vizsgálatát.

A kutatás célja egy olyan matematikai modell bevezetése, amely megteremti az egységet a szabadalmi igénypontok négy elkülönült

vizsgálatai területe között. Céлом továbbá, hogy a bevezetett modellel ellenőrizsem az európai szabadalmi rendszerben az igénypontok vizsgálatához kapcsolódó esetjogi döntések logikai ellentmondásmentességét, és kimutassam az esetleges ellentmondásokat.

2. A kutatás módszere

A jelen értekezés tárgyát tekintve a jogi informatika, azon belül is a *mesterséges intelligencia és jog* interdiszciplináris területére esik. Ebből kifolyólag az alkalmazott kutatási módszer jelentősen eltér a "hagyományos" jogi értekezések által követett megoldásoktól. A különbözőség elsősorban a jogi informatika, kiváltképp a *mesterséges intelligencia és jog* sajátos módszertanából következik: nem az a cél, hogy a fejlesszük a meglévő szabályozási területeket, hanem hogy azokra olyan algoritmizálható modellt alkossunk, amely részben vagy egészen lehetővé teszi az automatizált jogi döntéshozatalt. Ennek megfelelően a doktori értekezésben elsődleges célom a hatályos jog, illetve joggyakorlat áttekintése, majd egy olyan matematikai modell felállítása és bemutatása, amely alkalmas ennek a leírására és kezelésére. Az utóbbi részek jellegüknél fogva szükségszerűen inkább a matematika könyvek felépítését követik, matematikai definíciók és bizonyítások jellemzik, amelyek elsősorban a hatályos joggyakorlattal kerülnek összevetésre, és csak visszafogottan fogalmaznak meg kritikai észrevételt vagy jogfejlesztési javaslatot azzal szemben. Ebből kifolyólag az értekezésben különös hangsúlyt kap annak a matematikai bizonyítása, hogy az ESZH-nak a szabadalmi igénypontok vizsgálatához kapcsolódó joggyakorlata egyáltalán alkalmas-e matematikai modellezésre, vagyis ellentmondásmentes logikailag konzisztens rendszert határoz-e meg. A részletes "bizonyítás" eredményeként megállapíthatjuk majd, hogy a bevezetett matematikai modell valóban alkalmas az igénypontok vizsgálatának teljes körű leírására. Az értekezés utolsó fejezetben arra is rámutatok, hogy a négy látszólag elkülönülő vizsgálati terület hogyan kapcsolódik egymáshoz, és hogyan magyarázható a matematikai modell alkalmassága pusztán a jogi szabályozás céljából kiindulva.

3. Az értekezés jelentősége, hasznosíthatósága

A doktori értekezésben bemutatott matematikai modell az első kísérlet a szabadalmi anyagi jog egy részterületének, az igénypontok vizsgálatának formális leírására, ami mind az esetjog logikai ellentmondás-mentességének vizsgálata, mind a jogi döntéshozatal szoftveres támogatása szempontjából mérföldkövet jelent.

Az itt bevezetett matematikai modell a négy igénypontvizsgálati terület összesen 4x5 alesetéből egy híján mindegyiket az ESZH esetjogával egyező eredménnyel ír le. Matematikai logikán alapuló modellről lévén szó, ez egyben azt is bizonyítja, hogy az ESZH esetjogi (illetve joggyakorlata) logikai szempontból rendkívül konzisztens rendszert határoz meg. A matematikai modell egyúttal magyarázatot is szolgáltat az esetjog jogtörténeti fejlődésére, hiszen a korábbi logikailag inkonzisztens vagy hiányos esetjogi döntések túllépésének szükségesség magából a modelltől is levezethető.

A jog matematikai modellezésének egy további fontos aspektusa, hogy bár elsődlegesen nem célja a jogfejlesztés, azonban előfordulhat, hogy olyan logikai inkonzisztenciára mutat rá, amelynek a jelenléte hagyományos logikai jogértelmezési technikákkal is megerősíthető. Ez esetben tehát nem a matematikai modell hiányosságáról van szó, hanem a jogban, jelen esetben az ESZH esetjogában rejlő buktatóval állunk szemben. Az itt bevezetett matematikai modellel egyben megvalósítható a joggyakorlat ilyen jellegű utólagos konzisztencia vizsgálata is. A hatályos esetjog négy területének összesen húsz alesetéből csupán egyetlen olyan alesetet találtam, amelyre vonatkozó esetjog a matematikai modell szerint helytelen. Mivel ezen a területen *argumentum a contrario* megfontolással is belátható az esetjog szabályozási hiányossága, ezért ez a látszólagos ellentmondás nem a matematikai modellem alkalmazhatóságát cáfolja, hanem az esetjog elnagyoltságát, illetve szabályozási hiányosságát tükrözi.

A jelen értekezésnek további jelentősége, hogy a gyakorlatban is alkalmazható, egyszerű, jól követhető metodikát szolgáltat bonyolult jogi szituációk kezelésére. A modell gyakorlati alkalmazhatóságát egy

konkrét jogeset megoldásán keresztül érzékeltetem. Egyben itt világitok rá a fentebb említett ellentmondásos esetjogi szabályozásra, és annak feloldására.

A jogi informatika végső célkitűzését jelentő automatizálás lehetőségét, annak gyakorlati hasznát az utolsó fejezetben villantom fel. Szoftverfejlesztői ismeretek hiányában arra nem vállalkozhatom, hogy a matematikai modellem algoritmikus szinten bemutatott alkalmazását tényleges felhasználói programba öntsem, ezért a doktori értekezésben beérem azzal, hogy ennek a matematikai-koncepcionális alapjait megteremtem, és bízom benne, hogy a jövőben szoftverként is megvalósul az itt még csak elvi szinten leírt jogi döntéstámogató mechanizmus.

4. A matematikai modell, mint tézis

A doktori értekezésben a modellezendő jogi terület bemutatása után bevezetem az ítéletkalkulust (matematikai logikát), mint a szabadalmi igénypontok modelljét a szabadalmi igénypontok különböző szempontú vizsgálatához. Mivel a szabadalmi igénypontok vizsgálatának négy elkülönült területe van, ezért a matematikai modell bevezetése valójában négy tézist jelent: azt állítom, hogy mind a négy terület külön-külön alkalmas arra, hogy matematikai modellel írjuk le. Az ötödik tézis, hogy mind a négy terület leírására ugyanaz az itt bevezetett matematikai modell alkalmas. A doktori értekezés további részében ezen tézisek bizonyításával foglalkozom.

4.1 Az igénypont szerkezete

Az utóbbi évtizedek alatt az ESZH a szabadalmi igénypontok tekintetében olyan joggyakorlatot alakított ki, amelyben a találmányra úgy tekintenek, mint az igényponti jellemzők összességével definiált objektumra. A vizsgálódások középpontjában így mindig az egyes igényponti jellemzők állnak, ezek kerülnek összehasonlításra a technika állásával, a vélt bitorló megoldással, a szabadalmi bejelentés eredeti tartalmával, illetve az elsőbbségi bejelentéssel.

A javasolt matematikai modellben az igényponti jellemzőket logikai állítások formájában ragadom meg. Például a doktori értekezésben

részletesen is tárgyalt 2007-es európai szabadalmi ügyvivői vizsga C moduljában szereplő szabadalom 1. igénypontja a következő:

1. Edény forró folyadékhoz, amely tartalmaz:

- kör alakú alapot (14),
- vékony falat (18) kör alakú peremmel (15) és
- a faltól hőszigeteléssel elválasztott megfogó részt (13).

Ezt az igénypontot a következők szerint bonthatjuk elemi állításokra (amelyeket az igényponti jellemzőknek feleltetünk meg):

A = Az igénypont tárgya edény.

B = Az edény forró folyadékhoz való.

C = Az edény alapot (14) tartalmaz.

D = Az alap (14) kör alakú.

E = Az edény falat (18) tartalmaz.

F = A fal (18) vékony.

G = A fal (18) peremmel (15) rendelkezik.

H = A perem (15) kör alakú.

J = Az edény megfogó részt (13) tartalmaz.

K = A megfogó részt (13) hőszigetelés választja el a faltól.

Az "I" betűt fenntartottam az igénypont, mint összetett állítás jelölésére.

Ideálisan a vizsgálandó logikai állítások elemi állítások abban az értelemben, hogy nem bonthatók fel még elemibb állításokra. A valóságban ez soha nem teljesül, mivel az igénypontok valamely természetes nyelven íródnak, és a természetes nyelvek szavainak sohasem egyetlen pontosan meghatározott értelmük van, hanem valamilyen értelmi mezőjük. Például a "hőszigetelés" szó értelmi mezőjébe számos megoldás beleesik, úgymint faburkolat, műanyag burkolat, stb. Az elemi állítások megjelölés tehát pusztán arra utal, hogy az állítás az adott körülmények között eleminek tekinthető, vagyis a szabadalmi igénypont vizsgálata szempontjából felesleges az állítást még "elemibb" állításokra bontani.

A szabadalmi szakzsargonban azt mondjuk, hogy egy igényponti jellemző *ráolvasható* egy korábbi vagy későbbi megoldásra, ha az

igényponti jellemző megjelenik a megoldásban. A matematikai modellben ezt annak feleltetjük meg, hogy az igényponti jellemzőt leíró állítás *igaz* az összehasonlítás tárgyát képező megoldásra nézve (a technika állásához tartozó megoldásra, a vélt bitorló megoldásra, az eredeti bejelentésben, illetve az elsőbbségi bejelentésben feltárt megoldásra). Így az elemi állítás igazságtartalma az eljáró hatóság (ESZH, nemzeti hivatalok vagy bíróságok) döntését fejezi ki - megvalósul-e az adott jellemző a vizsgált megoldásban.

A matematikai logikában, ha két vagy több feltételnek egyszerre kell teljesülnie, akkor ezeket a feltételeket ÉS-kapcsolattal kötjük össze. Hasonlóan, ha a szabadalmi igénypont jellemzőit logikai állítások formájában írjuk fel, és a szabadalmi igénypont az olyan megoldásokra terjed ki, amelyekben minden igényponti jellemző megvalósul, akkor ezt a modellben a logikai állítások közti ÉS-kapcsolattal fejezhetjük ki:

Az igényponti jellemzőket megjelenítő elemi állítások logikai összekapcsolásánál jogkérdések merülnek fel, ehhez pedig azokat a szabályozási területeket kell szemügyre vennünk, ahol a matematikai modellt használni kívánjuk. Ez négy kérdéskört jelent: (i) szabadalmazhatóság, különös tekintettel újdonság; (ii) szabadalombitorlás; (iii) módosítások; és (iv) elsőbbség.

Mind a négy vizsgálati szempontból megállapíthatjuk, hogy az A-K állítások közt jogilag ÉS-kapcsolatot kell feltételezni:

- (i) az újdonság szempontjából az igénypont akkor határoz meg új találmányt, ha nincs olyan korábbi megoldás, amelyből az A-K állítások *mindegyike* megismerhető;
- (ii) akkor beszélünk bitorlásról, ha a későbbi megoldásra az A-K állítások *mindegyike* ráolvasható;
- (iii) az igénypont akkor nem tartalmaz bővítő értelmű módosítást, ha az A-K állítások *mindegyikének* eleget tevő megoldás megismerhető volt az elismert bejelentési napon benyújtott szabadalmi bejelentésből;

- (iv) az elsőbbség akkor ismerhető el, ha az A-K állítások *mindegyikének* eleget tevő megoldás megismerhető az elsőbbségi iratból.

Tehát az I igénypont "matematikai képlete" mind a négy esetben:

$$I = A \text{ és } B \text{ és } C \text{ és } D \text{ és } E \text{ és } F \text{ és } G \text{ és } H \text{ és } J \text{ és } K$$

A szabadalmi igénypont szerkezetének megállapítása a jogkérdések tisztázásán kívül szemantikai interpretációt is igényel. Az európai szabadalmi rendszer "VAGY-típusú (vagylagos) igénypontokat" is elfogad, az ilyen vagylagos igénypontok egynél több találmányt ölelnek fel, amelyek valamely jellemzői egymáshoz képest alternatívák.

Az elemi állítások közti logikai kapcsolat (ÉS-kapcsolat, illetve VAGY-kapcsolat) első lépésben a természetes nyelven megfogalmazott kötőszavak, illetve vessző szemantikai interpretációját igényli, de a formális nyelvre való lefordítás továbbra is jogkérdés marad. Az együttes megvalósulást kifejező kötőszavakat, illetve vesszőt logikai ÉS-kapcsolattal írjuk le, míg a vagylagosságot kifejező kötőszavakat logikai VAGY-kapcsolattal modellezzük az írott jog, illetve az esetjog szabályaival összhangban.

4.2 Az ítéletkalkulus, mint az igénypont modellje

Az előző fejezetben tárgyalt jogi és szemantikai megfontolásokból kiindulva, valamint az ESZH igényponti jellemzőkre koncentráló szemléletére való tekintettel a szabadalmi igénypontok vizsgálatához olyan matematikai modell bevezetését javaslom, amelyben az igényponti jellemzőket elemi állításoknak feleltetjük meg, az elemi állításokhoz igaz-hamis értéket rendelünk, és az elemi állításokat logikai operátorokkal kapcsoljuk össze. Mint láttuk, az igénypontok szerkezetét (vagyis az elemi állítások közti logikai kapcsolatot) az írott jog valamint a kiforrott esetjog együttesen határozza meg, míg az elemi állítások igazságértéke olyan ténykérdés, amelyet végeredményben az eljáró hatóság dönt el.

A javasolt matematikai modell az ítéletkalkulus nyelvén alapul. Az ítéletkalkulus a formális matematikai logikának azon ága, amely az egyértelműen igaz vagy hamis kijelentésekkel, az ún. ítéletekkel foglalkozik, az ítéletek között pedig olyan logikai operátorokat definiál, amelyek a definícióból fakadóan a természetes (hétköznapi) logika szabályainak megfelelően viselkednek. Az ítéletkalkulus nyelvét az alábbiak szerint definiáljuk.

[def-1] Az *ítéletkalkulus nyelve* a következőkből épül fel:

- elemi ítéletekből [ilyenek az eddig látott elemi állítások] amelyeket a latin abc nagybetűivel (A, B, C, stb.) jelölünk, továbbá
- logikai operátorokból: \neg (negáció - NEM), \vee (diszjunkció - megengedő VAGY); valamint ezekből levezetett logikai operátorokból¹: \wedge (konjunkció - ÉS), xor (kizáró VAGY).

Az elemi ítéletekkel (A, B, C, stb.) modellezzük az igényponti jellemzőknek megfelelő elemi állításokat, míg elemi ítéletek összekapcsolására a logikai operátorokat használjuk ($\neg, \vee, \wedge, \text{ xor}$) éppúgy, ahogy a korábbi fejezetben ÉS-kapcsolattal, illetve VAGY-kapcsolattal fűztük össze az elemi állításokat. Megjegyzem, hogy az igényponti nyelvezetben használt "vagy" kötőszó rendszerint kizáró VAGY-kapcsolatot jelent (xor), azaz vagy az egyik jellemző, vagy a másik jellemző, de semmiképp sem mindkettő egyszerre. A megengedő VAGY-kapcsolatot (\vee) a szakmabeliek az "és/vagy" kifejezéssel hangsúlyozzák.

Az elemi ítéletekből a fent megadott logikai operátorok segítségével alkothatjuk az ítéletkalkulus kifejezéseit. Míg az elemi ítéletek minden esetben "értelmesek", addig az elemi ítéletek és logikai operátorok tetszőleges láncolata nem feltétlenül eredményez "értelmes kifejezést". Hasonló a helyzet a természetes nyelvek esetén is, míg a szavak

¹ "A \wedge B" jelöli a $\neg [(\neg A) \vee (\neg B)]$ kifejezést; "A xor B" jelöli a $(A \wedge \neg B) \vee (\neg A \wedge B)$ kifejezést.

minden esetben értelmesek, addig több szó tetszőleges sorrendben nem feltétlenül alkot értelmes mondatot.

Az ítéletkalkulus "értelmes kifejezéseinek" leegyszerűsített matematikai definícióját a következők szerint adhatjuk meg.

[def-2] Az ítéletkalkulus *értelmes kifejezése*:

- az elemi ítélet, vagy
- ha **A** és **B** értelmes kifejezés, akkor $\neg \mathbf{A}$, $\mathbf{A} \wedge \mathbf{B}$, $\mathbf{A} \vee \mathbf{B}$, illetve $\mathbf{A} \text{ xor } \mathbf{B}$ maga is értelmes kifejezés.

Az ítéletkalkulus nyelvében az értelmes kifejezéseket *ítéleteknek* nevezzük.

Az értelmes kifejezések tehát minden esetben ítéletek, de mint látjuk nem feltétlenül elemi ítéletek. Az elemi és nem elemi ítéletek közti különbség hangsúlyozása végett az elemi ítéletekből és logikai operátorokból felépülő ítéletekre, mint *összetett ítéletekre* hivatkozom, míg a jelző nélküli *ítélet* mind elemi ítéleteket, mind összetett ítéleteket jelölhet. Tehát:

[def-3] Az *összetett ítélet* az ítéletkalkulus olyan értelmes kifejezése, amely nem elemi ítélet. Az összetett ítéleteket vastagon szedett nagybetűkkel jelöljük: **A**, **B**, **C**, stb.

Ahhoz, hogy az ítéletkalkulus nyelve alkalmas legyen a szabadalmi igénypontok modellezésére, az ítéleteket kétértékű (igaz-hamis) logikai állításoknak kell megfeleltetnünk. Emlékeztetek rá, hogy az eljáró hatóság döntését kívánjuk modellezni arra vonatkozóan, hogy az adott igényponti jellemző ráolvasható-e a vizsgált megoldásra (technika állása, bitorló termék, stb.). Az ilyen igen-nem típusú döntés az ítéletek igazságértékét megadó *értékelés függvény* bevezetésével modellezhető, amely az igényponti jellemzőknek megfelelő elemi ítéletekhez az "igaz" és "hamis" értékek valamelyikét rendeli. Amennyiben az eljáró hatóság egy igényponti jellemzőt megvalósulni lát a vizsgált megoldásban (technika állása, bitorló termék, stb.) akkor az adott igényponti jellemzőt reprezentáló elemi ítélethez az "igaz" értéket

rendeljük hozzá, az eljáró hatóság ellentétes döntése esetén pedig a "hamis" értéket. Tehát:

[def-4] Az ítéletkalkulus *értékelésének* nevezünk minden olyan b függvényt, amely az elemi ítéletek összességén értelmezett, és minden elemi ítélethez az "igaz" és "hamis" értékek közül pontosan az egyiket rendeli.

Az "igaz" értéket i betűvel, míg a "hamis" értéket h betűvel jelöljük.

Fontos kiemelni, hogy a matematikai modell nem nyújt segítséget az értékelés függvény megkonstruálásában - az "igaz" és "hamis" érték az eljáró hatóság döntését tükrözi. A matematikai modell pusztán arra szolgál, hogy az elemi ítéletek értékeléséből logikailag helyes következtetést vonhassunk le az egész igénypontra nézve.

Az igényponti jellemzőket modellező elemi állítások értékelését tehát az adott ügyben eljáró hatóság adja. Ez az értékelés a való életben nem jelent objektív és abszolút igazságot, ami például abban nyilvánul meg, hogy az igénypont egy adott értékelése fellebbviteli fórumok előtt vitatható, és előfordulhat, hogy a magasabb fokon eljáró hatóság más értékelést mond ki. A matematikai modellünkbe ez tökéletesen illeszkedik, mivel nem kötöttük ki, hogy az ítéletkalkulusnak csak egyetlen lehetséges értékelése lehet, éppen ellenkezőleg, *minden olyan függvényt* értékelésnek tekintünk, amely az elemi ítéletekhez az "igaz" és "hamis" értékek közül pontosan az egyiket rendeli hozzá. Tehát a magasabb fórumon eljáró hatóság értékelését az ítéletkalkulus egy *másik* értékeléseként foghatjuk fel.

Eddig még csak az elemi ítéletek értékelését adtam meg. Most bevezetem az értékelések kiterjesztését, amellyel az ítéletkalkulus *tetszőleges* értelmes kifejezéséhez (ítélethez) hozzárendelhetjük az "igaz" és "hamis" értékek valamelyikét. Ez fogja lehetővé tenni az igénypont, mint az ítéletkalkulus értelmes kifejezésének értékelését.

Az elemi ítéletekkel szemben az összetett ítéletek nem függetlenek egymástól, illetve az ezeket felépítő elemi ítéletektől. Az összetett ítéletek értékelésénél az eljáró hatóság döntésére sem hagyatkozhatunk (hiszen a modellt többek között az ilyen döntések logikai

ellentmondás-mentességének vizsgálatára kívánjuk felhasználni), ezért bevezetünk egy olyan kiterjesztett értékelés függvényt, amely a természetes logika szabályait követve képes az összetett ítéletek értékelésére.

[def-5] A b' függvényt egy b értékelés kiterjesztésének nevezzük, ha:

- minden X elemi ítélet esetén a b' függvény ugyanazt az "igaz" vagy "hamis" értéket rendel X -hez, mint a b értékelés függvény (vagyis elemi ítélet értékelésének kiterjesztése maga az elemi ítélet értékelése);
- minden X összetett ítélet esetén, amely felírható $\neg Y$ alakban, ha b értékelés függvény "igaz" értéket rendel Y elemi ítélethez, akkor b' a "hamis" értéket rendel X -hez, és ha b értékelés függvény "hamis" értéket rendel Y elemi ítélethez, akkor b' az "igaz" értéket rendel X -hez (hétköznapi megfogalmazásban ez azt jelenti, hogy igaz állítás tagadása hamis, és hamis állítás tagadása igaz);
- minden X összetett ítélet esetén, amely felírható $Y \vee Z$ alakban, ha b értékelés függvény az Y és Z elemi ítéletek *legalább egyikéhez* az "igaz" értéket rendel, akkor b' az "igaz" értéket rendel X -hez, más esetben b' a "hamis" értéket rendel X -hez (ez a megengedő VAGY-kapcsolat hétköznapi értelme is: legalább az egyik feltételnek teljesülnie kell ahhoz, hogy az állítás igaz legyen).

A fent bevezetett b' függvénnyel a korábban definiált b értékelést kiterjesztettük az elemi ítélek halmazáról az ítéletkalkulus összetett ítéleteire is, méghozzá úgy, hogy a b' kiterjesztett értékelés függvény az összetett ítéleteket a természetes logika szabályai szerint értékeli.

A többi logikai operátor (\wedge , xor) definíciója alapján könnyen belátható, hogy a b' kiterjesztett értékelés függvény a következő feltételeknek is eleget tesz:

- minden X összetett ítélet esetén, amely felírható $Y \wedge Z$ alakban, ha b értékelés függvény az Y és Z elemi ítéletek *mindegyikéhez*

az "igaz" értéket rendeli, akkor b' az "igaz" értéket rendel **X**-hez, minden más esetben b' a "hamis" értéket rendel **X**-hez (ez az ÉS-kapcsolat hétköznapi értelme is: a két feltételnek egyszerre kell teljesülnie ahhoz, hogy az állítás igaz legyen);

- minden **X** összetett ítélet esetén, amely felírható $Y \text{ xor } Z$ alakban, ha b értékelés függvény az Y és Z elemi ítéletek *egyikéhez és csakis egyikéhez* az "igaz" értéket rendeli, akkor b' az "igaz" értéket rendel **X**-hez, minden más esetben b' a "hamis" értéket rendel **X**-hez (ez a kizáró VAGY-kapcsolat hétköznapi értelme is: ahhoz, hogy az állítás igaz legyen, a két feltétel közül vagy az egyik, vagy a másik teljesülhet, de mindkettő nem).

A matematikai modellben a b értékelés függvény tehát az eljáró hatóságnak az egyes igényponti jellemzőkre vonatkozó döntését jeleníti meg (ráolvasható-e az igényponti jellemző a vizsgált megoldásra), míg a b' kiterjesztett értékelés függvény az igénypont egészének logikailag korrekt értékelését adja, vagyis azt fejezi ki, hogy az igénypont *egésze* ráolvasható-e a vizsgált megoldásra.

4.3 A matematikai modell alkalmazása

A matematikai modell alkalmazása során a következő lépéseket hajtjuk végre:

1. lépés: Az igényponti jellemzőket kifejezzük elemi állításokkal, vagyis olyan állításokkal, amelyeket kellően eleminek tartunk a vizsgálat körülményeire való tekintettel.
2. lépés: Az elemi állításokat az ítéletkalkulus nyelvének elemi ítéleteivel modellezzük - ez a gyakorlatban annyit tesz, hogy egy elemi ítéletet (vagyis egy nagybetűt) rendelünk az elemi állításhoz.
3. lépés: Meghatározzuk az igényponti jellemzők között fennálló kapcsolatot tükröző logikai operátorokat tekintettel az írott jog és az esetjog szabályaira, valamint az igénypont kötőszavainak szemantikai értelmére.

4. lépés: A szabadalmi igénypontot egy olyan összetett ítélettel modellezzük, amely az igényponti jellemzőknek megfeleltetett elemi ítéletekből, és az igényponti jellemzők között fennálló kapcsolatot tükröző logikai operátorokból épül fel.

5. lépés: Megállapítjuk az eljáró hatóság arra vonatkozó elemi döntéseit, hogy az egyes igényponti jellemzők ráolvashatók-e a vizsgált megoldásra (technika állása szerinti megoldásra, vélt bitorló termékre, stb.).

6. lépés: Az eljáró hatóság elemi döntései (vagy az óhajtott elemi döntések) alapján megkonstruáljuk a b értékelés függvényt, amely az igényponti jellemzőknek megfeleltetett elemi ítéletekhez az "igaz" vagy "hamis" értékeket rendeli.

7. lépés: A b értékelés függvényt a [def-5] definíció alapján kiterjesztjük az összetett ítéletekre, így egy b' kiterjesztett értékelés függvényt kapunk.

8. lépés: Kiszámítjuk az igénypontot megjelenítő összetett ítélet igazságértékét a b' kiterjesztett értékelés függvény segítségével.

9. lépés: Az összetett ítélet igazságértékét ("igaz" vagy "hamis") lefordítjuk a jogi nyelvre, és levonjuk az igénypontra nézve a jogi konzekvenciákat.

Fontos megjegyezni, hogy a modell maga csak "igaz" vagy "hamis" értéket szolgáltat, azt nem mondja meg, és nem is mondhatja meg, hogy ez a vizsgált jogi helyzetben miként értelmezhető, hiszen a modell egységesen kezeli mind a négy igénypont vizsgálati kategóriát (újdonosság, bitorlás, módosítások, elsőbbség). A jogi értelemben vett konklúziót mi magunk fogjuk megállapítani.

5. A matematikai modell alkalmazhatóságának vizsgálata

A doktori értekezés további részében bemutatom a fent bevezetett matematikai modell gyakorlati alkalmazását az újdonosság, a bitorlás, a módosítások és az elsőbbség vizsgálatára. Példákon illusztrálva megmutatom, hogy a matematikai modell mind a négy igénypontvizsgálati területen konzisztens a kialakult joggyakorlattal,

tehát valóban alkalmas az igénypontok modellezésére, és az igénypontok vizsgálatán alapuló jogi döntéshozatal formalizálására.

5.1. Az újdonságvizsgálat

Az ESZH igényponti jellemzőkre koncentráló szemléletének egyik folyamánya, hogy a szabadalmi bejelentések érdemi vizsgálata két elkülönült lépésben történik. Az első lépésben a hivatali elbíráló megállapítja, hogy az igényponttal meghatározott találmány új-e. A T411/98 döntés értelmében, a találmány akkor nem új, ha minden jellemzője ismert a technika állásából. Amennyiben az újdonság feltétele teljesül, akkor a második lépésben az elbíráló megvizsgálja, hogy az újdonságot megalapozó jellemző feltalálói tevékenységen alapul-e, avagy az új jellemző alkalmazása a szakember számára nyilvánvaló volt.² A feltalálói tevékenység vizsgálata során felmerülő számos szempontot itt nem tárgyalom, ezzel a doktori értekezés XV. fejezetében foglalkozom, ahol megállapítom, hogy a feltalálói tevékenység szintén igen-nem típusú bináris döntések sorozatát igényel, így ez is beilleszthető a javasolt matematikai modell keretei közé.

Az igénypontból és az anterioritásból (mint az összehasonlítás tárgyából) megismerhető megoldás összevetésének eseteit az igénypont és az anterioritás szerinti megoldás közötti különbségek alapján kategorizálhatjuk. A lehetséges eltérések tekintetében az igénypont módosulási típusok felosztását követem, amelyeket általános jelleggel a következő eltéréseknek feleltethetünk meg:

- (i) többlet jellemző (vagyis olyan jellemző, amely nincs jelen az összehasonlítás tárgyában),
- (ii) általános jellemző (vagyis olyan jellemző, amely általános az összehasonlítás tárgyában jelenlévő megfelelő jellemzőhöz képest),
- (iii) speciális jellemző (vagyis olyan jellemző, amely speciális az összehasonlítás tárgyában jelenlévő megfelelő jellemzőhöz képest),

² Ez az ún. "feladat és megoldás megközelítés". Ld. GL C-IV, 11.7.

- (iv) helyettesítő jellemző (vagyis olyan jellemző, amely helyettesíti az összehasonlítás tárgyában jelenlévő megfelelő jellemzőt),
 (v) hiányzó jellemző (vagyis az összehasonlítás tárgyában lévő olyan jellemző, amelynek nincs megfelelője a vizsgált szabadalmi igénypontban).

A továbbiakban tekintsük a következő elemi állításokból felépülő igen egyszerű igénypontokat (fő-, illetve aligénypontokat):

- A = A találmány edény.
 B = Az edénynek nyele van.
 C = A nyél fémből van.
 C1 = A nyél rézből van.

Az (i) - (v) esetek elemzése meghaladja a jelen téziszfüzet kereteit, ezért példaként tekintsük a (ii) esetet, vagyis az általános jellemző vizsgálatát.

5.1.1 Általános jellemző

Az újdonságvizsgálat céljából tekintsünk a 1. ábra szerinti szituációt, ahol EP európai szabadalmat (vagy szabadalmi bejelentést) jelöl, amelynek $A \wedge B \wedge C$ összetett ítélettel modellezhető igénypontja van, míg PRA egy olyan anterioritást jelöl, amely $A \wedge B \wedge C1$ összetett kifejezéssel leírható megoldást ismertet (függetlenül attól, hogy ez igénypontként van-e megfogalmazva), és C jellemző a C1 jellemző általánosítása (a fém általános kategória a rézhez képest).

1. ábra

Az ESZH joggyakorlata ilyen esetben az SZTNH által is átvett ún. "speciális vs. általános" szabályt alkalmazza, amely szerint a speciális megoldás elveszi az általánosan megfogalmazott igénypont újdonságát.

A jelen példánál a réz nyélre vonatkozó tanítás fényében a fém nyél, mint általános koncepció nem új.

Nézzük meg most milyen eredményre jutunk, ha a matematikai modell segítségével kívánjuk eldönteni az újdonság kérdését.

Jelen esetben a **C** ítéletet nem lehet elemi ítéletnek tekinteni, hiszen a **C** állítás ("a nyél fémből van") még "elemibb állítást foglal magában ($C1 = a$ nyél rézből van).

A matematikai modellben **C** összetett ítéletet a következő formában is írhatjuk:

$$C = C1 \text{ xor } (C \wedge \neg C1).$$

Ez a következő kifejezésnek felelne meg: "a nyél rézből van" VAGY "a nyél réztől különböző fémből van".

Ez alapján a szabadalmi igénypontot jelölő **I** = $A \wedge B \wedge C$ alakú összetett ítélet is átalakítható:

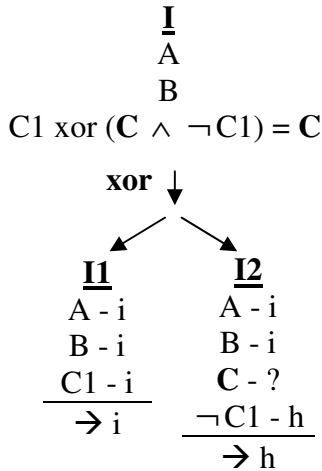
$$I = A \wedge B \wedge [C1 \text{ xor } (C \wedge \neg C1)] = (A \wedge B \wedge C1) \text{ xor } [A \wedge B \wedge (C \wedge \neg C1)]$$

Ily módon a szabadalmi igénypontot két igénypontvariánsra bontottuk fel:

$$I1 = (A \wedge B \wedge C1);$$

$$I2 = A \wedge B \wedge (C \wedge \neg C1).$$

A **I1** és **I2** igénypontvariánsok és ezek értékelése lényegesen leegyszerűsíthető az általam bevezetett és a 2. ábrán látható újszerű ábrázolásmóddal.

2. ábra

Az igényponti jellemzőket modellező elemi (illetve összetett) ítéleteket az igénypont, illetve a két igénypontvariáns alá írom. Az ÉS logikai operátorral (\wedge) összekapcsolt ítéleteket egyazon oszlopban szerepeltetem egymás alatt-felett, ezzel szemben a bármilyen más operátorral összekapcsolt igényponti jellemzőket egymással egy sorba írom, és explicité feltüntetem köztük az ÉS-től különböző logikai operátort. Az egyes elemi ítéletek "igaz" vagy "hamis" értékelését (ami az igényponti jellemző hatóság által eldöntött igazságértékének felel meg) az adott elemi ítélet mellett tüntetem fel, míg az igénypontvariánsokat reprezentáló összetett ítéletek értékelését ettől elválasztva, az oszlop legalján ábrázolom (ld. 2. ábra).

Az első **II** igénypontvariáns értékelése roppant egyszerű, az eljáró hatóság megállapítja, hogy az A, B és C1 jellemzők ráolvashatóak a RPA anterioritásra, ezért a b értékelés függvény mindhárom elemi ítélethez az "igaz" értéket rendeli. Ebből következik, hogy a **II** igénypontvariáns, mint összetett ítélet értékelése szintén "igaz", tehát a **II** igénypontvariáns nem új a PRA anterioritáshoz képest.

I2 igénypontvariáns esetében a **C** összetett ítélet értékelése továbbra is ismeretlen, hiszen az eljáró hatóságnak csak az elemi ítéletekre vonatkozó döntéseit vehetjük figyelembe a modellben (az összetett ítéletek értékelésére maga a matematikai modell szolgál), mivel azonban a **C1** elemi ítélet értékelése "igaz", ezért a [def-5] definíció alapján a **b'** kiterjesztett értékelés függvény a "hamis" értéket rendel a $\neg C1$ összetett ítélethez:

$$b'(\neg C1) = h.$$

A **b'** kiterjesztett értékelés függvényt úgy definiáltuk, hogy **ÉS**-kapcsolat esetén csak akkor szolgáltatson "igaz" értéket, ha az egymással **ÉS**-kapcsolatban álló elemi ítéletek mindegyikének igaz az értékelése. Matematikailag könnyen belátható, hogy ez akkor is így van, ha az **ÉS**-kapcsolatban nem csak elemi ítéletek, hanem összetett ítéletek is szerepelnek (mint jelen esetben a **C** és $\neg C1$ összetett ítéletek). Mivel $\neg C1$ összetett ítélet értékelése "hamis", ezért a **I2** igénypontvariáns, mint összetett ítélet értékelése szintén "hamis", a **C** összetett ítélet értékelésétől függetlenül.

Már csak azt kell eldönteni, hogy **I** igénypont esetében fennáll-e az újdonság, ha az **I** igénypontot alkotó **I1** igénypontvariáns és **I2** igénypontvariáns közül az előbbi új, míg az utóbbi nem új PRA anterioritáshoz képest.

A **I1** és **I2** igénypontvariánsok egymást kizáró alternatívák (vagy acél, vagy nem acél tű), tehát a **I** igénypont, mint összetett ítélet képlete: **I** = **I1** xor **I2**. Az xor logikai operátort tartalmazó összetett ítélet értékelése akkor és csak akkor igaz, ha a két ítélet közül pontosan az egyik értékelése "igaz". Jelen esetben $b'(\mathbf{I1})=i$ és $b'(\mathbf{I2})=h$, amiből következik, hogy

$$b'(\mathbf{I}) = b'(\mathbf{I1} \text{ xor } \mathbf{I2}) = i.$$

Korábban megállapítottuk, hogy az igénypont "igaz" értékelése azt jelenti, hogy az igénypont ráolvasható a technika állására. Tehát azt találtuk, hogy a **I** igénypont nem új PRA anterioritás fényében.

Az ESZH (és az SZTNH) "speciális vs. általános" szabályát alkalmazva ugyanerre a megállapításra jutottunk. A matematikai modellünk tehát ebben az esetben ugyanazt az eredményt szolgáltatja, mint a joggyakorlat, ami egyben azt is jelenti, hogy a kialakult joggyakorlat a logika szabályait juttatja érvényre.

5.2 Az eredmények összefoglalása

A matematikai modell segítségével elvégeztem az igénypontok vizsgálatát mind a négy célkeresztbe állított területen (újdonosság, bitorlás, bővítő értelmű módosítások, elsőbbség), amelyek mindegyikén belül megkülönböztethető az igénypontok és az összehasonlítás tárgya közti főbb különbségek alapján az előző fejezetben felsorolt (i)-(v) kategóriák. Összesen tehát húsz lehetséges esetet vizsgáltam és vettem össze a kialakult európai, illetve magyar joggyakorlattal. Az egyes területeken nyert részeredményeket egymással is összevettem, így az újdonosság és a bitorlás kérdését, illetve a módosítások megengedhetőségét és az elsőbbség elismerhetőségét együttesen is tárgyaltam. A kapott eredményeket az alábbi táblázatokban lehet összefoglalni.

5.2.1 Újdonosság és bitorlás összevetése

Az újdonosságvizsgálat és a bitorlás kérdésének általános szempontjait az 1. Táblázatban foglaltam össze. Az újdonosságvizsgálat esetében az értékelés alapját az képezi, hogy az igényponti jellemzőt modellező elemi ítélet ráolvasható-e (vagyis igaz-e) az összehasonlítás tárgyát képező anterioritás valamely megoldására. Bitorlás esetén azt vizsgáljuk, hogy az igényponti jellemzőt modellező elemi ítélet a bitorlással támadott megoldásra (termékre, eljárásra) ráolvasható-e.

Az elemi ítéletek értékelése után a matematikai modell segítségével megállapítjuk a teljes igénypont, és adott esetben az egyes igénypontvariánsok értékelését, majd ez alapján levonjuk a jogi konklúziót, mint az értékelés eredményét. Újdonosságvizsgálat esetében ez azt jelenti, hogy abban az esetben állapítjuk meg az igénypont újdonosságát, ha az igénypont értékelése hamis. Bitorlás esetén ezzel

szemben akkor mondjuk, hogy a támadott megoldás nem bitorol, ha az igénypont értékelése igaz.

	Újdonság	Bitorlás
értékelés alapja:	Ráolvasható-e az igényponti jellemzőt leíró elemi ítélet az anterioritás egy megoldására.	Ráolvasható-e az igényponti jellemzőt leíró elemi ítélet a támadott megoldásra.
eredmény alapja:	Az igénypont új, ha az igénypont értékelése hamis).	A támadott megoldás nem bitorol, ha az igénypont értékelése igaz).

1. Táblázat: Újdonság és bitorlás kérdésének szempontjai

Az egyes esetek részletes elemzését a 2-6. Táblázatok illusztrálják.

	Újdonság	Bitorlás
1. Többlet jellemző	$A \wedge B$ valamint $A \wedge B \wedge C$	
értékelés ábrázolása:	<u>PRA/INF</u> A B	<u>I</u> A B C ↓ <u>I</u> A - i B - i C - h → h
igénypont értékelése:	$\underline{b}(\mathbf{I}) = \underline{b}(A \wedge B \wedge C) = h$	$\underline{b}(\mathbf{I}) = \underline{b}(A \wedge B \wedge C) = h$
eredmény:	új	nincs bitorlás
jogforrások:	ESZH: GL ³ C-IV, 9.1; T305/87; T411/98 SZTNH: MÚ ⁴ III. fejezet 3.3.1	Szt. 24.§ (2)

2. Táblázat: Újdonság és bitorlás összevetése - többlet jellemző

³ Guidelines for Examination in the European Patent Office - az ESZH hivatalos módszertani útmutatója

⁴ A szabadalmi ügyintézés módszertani útmutatója - Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának on-line kiadása (2010. december 17-i frissítés)

	Újdonság	Bitorlás
2. Általános jellemző	$A \wedge B \wedge C1$ valamint $A \wedge B \wedge C$	
értékelés ábrázolása:	<p><u>PRA/INF</u></p> <p>A B C1</p>	<p><u>I</u></p> <p>\bar{A} B</p> <p>$C1 \text{ xor } (C \wedge \neg C1) = C$</p> <p style="text-align: center;">xor ↓</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p>(1)</p> <p>A - i B - i C1 - i ----- → i</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>(2)</p> <p>A - i B - i C - ? ----- ¬C1 - h ----- → h</p> </div> </div>
igénypont értékelése:	<p>$C = C1 \text{ xor } (C \wedge \neg C1)$</p> <p>(1) igénypontvariáns: $\underline{b(I_1)} = \underline{b(A \wedge B \wedge C1)} = i$</p> <p>(2) igénypontvariáns $\underline{b(I_2)} = \underline{b(A \wedge B \wedge C \wedge \neg C1)} = h$</p> <p>→ $b(I) = b(I_1 \text{ xor } I_2) = i$</p>	<p>$C = C1 \text{ xor } (C \wedge \neg C1)$</p> <p>(1) igénypontvariáns: $\underline{b(I_1)} = \underline{b(A \wedge B \wedge C1)} = i$</p> <p>(2) igénypontvariáns $\underline{b(I_2)} = \underline{b(A \wedge B \wedge C \wedge \neg C1)} = h$</p> <p>→ $b(I) = b(I_1 \text{ xor } I_2) = i$</p>
eredmény:	nem új	van bitorlás
jogforrások:	"speciális vs. általános" szabály ESZH: GL. C-IV, 9.5; SZTNH: MÚ, III. fejezet, 3.3.4	joggyakorlat: a speciális megvalósítja az általános bitorlását

3. Táblázat: Újdonság és bitorlás összevetése - általános jellemző

	Újdonság	Bitorlás
3. Speciális jellemző	$A \wedge B \wedge C$ valamint $A \wedge B \wedge C1$	
értékelés ábrázolása:	<u>PRA/INF</u> A B C	<u>I</u> A B C1 ↓ <u>I</u> A - i B - i <u>C1 - h</u> → h
igénypont értékelése:	$\underline{b(I)} = \underline{b(A \wedge B \wedge C1)} = h$	$\underline{b(I)} = \underline{b(A \wedge B \wedge C1)} = h$
eredmény:	új	nincs bitorlás
jogforrások:	kiválasztási találmányok biztosítása ESZH: GL. C-IV, 9.8; SZTNH: MÚ, III. fejezet 3.3.5	nincs általános termék/eljárás, majd a speciális megvalósítás valósíthat meg bitorlást

4. Táblázat: Újdonság és bitorlás összevetése - speciális jellemző

	Újdonság	Bitorlás
4. Helyettesítő jellemző	$A \wedge B \wedge C1$ valamint $A \wedge B \wedge C2$	
értékelés ábrázolása:	<u>PRA/</u> <u>INF</u> A B C1	<u>I</u> A B C2 ↓ <u>I</u> A - i B - i <u>C2 - h</u> → h
igénypont értékelése:	$\underline{b}(\mathbf{I}) = \underline{b}(A \wedge B \wedge C2) = h$	$\underline{b}(\mathbf{I}) = \underline{b}(A \wedge B \wedge C2) = h$
eredmény:	új	nincs bitorlás
jogforrások:	ESZE 54. cikk (1) ESZH: GL. C-IV, 9.1 Szt. 2. § (1) SZTNH: MÚ, III. fejezet, 3.3	Szt. 24.§ (2)

5. Táblázat: Újdonság és bitorlás összevetése - helyettesítő jellemző

	Újdonság	Bitorlás
5. Hiányzó jellemző	$A \wedge B \wedge C$ valamint $A \wedge B$	
értékelés ábrázolása:	<u>PRA/INF</u> A B C	<u>I</u> $\frac{A}{A}$ B $(C \text{ xor } \neg C) \equiv i$ xor ↓ (1) (2) $\frac{A-i}{A-i}$ $\frac{A-i}{A-i}$ $\frac{B-i}{B-i}$ $\frac{B-i}{B-i}$ $\frac{C-i}{C-i}$ $\frac{\neg C-h}{\neg C-h}$ → i → h
igénypont értékelése:	$C1 \text{ xor } \neg C1 \equiv i$ (1) igénypontvariáns: $\underline{b}(I_1) = \underline{b}(A \wedge B \wedge C) = i$ (2) igénypontvariáns: $\underline{b}(I_2) = \underline{b}(A \wedge B \wedge \neg C) = h$	$C1 \text{ xor } \neg C1 \equiv i$ (1) igénypontvariáns: $\underline{b}(I_1) = \underline{b}(A \wedge B \wedge C) = i$ (2) igénypontvariáns: $\underline{b}(I_2) = \underline{b}(A \wedge B \wedge \neg C) = h$
eredmény:	nem új	van bitorlás
jogforrások:	ESZH: T411/98 SZTNH: MÚ III. fejezet 3.3.1	többször jellemzővel akkor sem kerülhető meg az oltalom, ha az feltalálói tevékenységen alapul (függő szabadalmak intézménye - Szt. 32.§)

6. Táblázat: Újdonság és bitorlás összevetése - hiányzó jellemző

5.2.2 Módosítások és elsőbbség összevetése

A bővítő értelmű módosítások vizsgálata és az elsőbbség elismerésének a kérdése az alábbiak szerint vethető össze (7 - 12. táblázat).

	Bővítő értelmű módosítás	Elsőbbség
értékelés alapja:	Ráolvasható-e az igényponti jellemzőt leíró elemi ítélet az eredeti bejelentésben feltárt valamely megoldásra.	Ráolvasható-e az igényponti jellemzőt leíró elemi ítélet az elsőbbségi iratban feltárt valamely megoldásra.
eredmény alapja:	Az igénypont bővítő értelmű módosítást tartalmaz, ha van akár egy olyan igénypontvariáns, amelynek az értékelése h (hamis) az eredeti bejelentésben feltárt minden megoldásra (vagyis amely egy bejelentéskori megoldásnak sem felel meg).	Az elsőbbség nem ismerhető el az olyan igénypontvariánsokra, amelyek értékelése h (hamis) az elsőbbségi iratból megismerhető minden megoldásra (vagyis nincs olyan megoldás az elsőbbségi iratban, amelynek megfelelne az adott igénypontvariáns).

7. Táblázat: Bővítő értelmű módosítás és elsőbbség kérdésének szempontjai

	Bővítő értelmű módosítás	Elsőbbség																																																												
1. Többlet jellemző	$A \wedge B \rightarrow A \wedge B \wedge C$																																																													
ábrázolás:	<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="text-align: center; width: 50%;"><u>EP</u></td> <td style="width: 5%; border-left: 1px dashed black;"></td> <td style="text-align: center; width: 50%;"><u>EP'</u></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">A</td> <td></td> <td style="text-align: center;">A</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">B</td> <td></td> <td style="text-align: center;">B</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">C</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">↓</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;"><u>I</u></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">A - i</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">B - i</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;"><u>C - h</u></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">→ h</td> </tr> </table>	<u>EP</u>		<u>EP'</u>	A		A	B		B			C			↓			<u>I</u>			A - i			B - i			<u>C - h</u>			→ h	<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="text-align: center; width: 50%;"><u>HU</u></td> <td style="width: 5%; border-left: 1px dashed black;"></td> <td style="text-align: center; width: 50%;"><u>EP-HU</u></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">A</td> <td></td> <td style="text-align: center;">A</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">B</td> <td></td> <td style="text-align: center;">B</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">C</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">↓</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;"><u>I</u></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">A - i</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">B - i</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;"><u>C - h</u></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">→ h</td> </tr> </table>	<u>HU</u>		<u>EP-HU</u>	A		A	B		B			C			↓			<u>I</u>			A - i			B - i			<u>C - h</u>			→ h
<u>EP</u>		<u>EP'</u>																																																												
A		A																																																												
B		B																																																												
		C																																																												
		↓																																																												
		<u>I</u>																																																												
		A - i																																																												
		B - i																																																												
		<u>C - h</u>																																																												
		→ h																																																												
<u>HU</u>		<u>EP-HU</u>																																																												
A		A																																																												
B		B																																																												
		C																																																												
		↓																																																												
		<u>I</u>																																																												
		A - i																																																												
		B - i																																																												
		<u>C - h</u>																																																												
		→ h																																																												
értékelés:	$\underline{b}(\mathbf{I}) = \underline{b}(A \wedge B \wedge C) = h$	$\underline{b}(\mathbf{I}) = \underline{b}(A \wedge B \wedge C) = h$																																																												
eredmény:	bővítő értelmű módosítás	elsőbbség nem ismerhető el																																																												
döntések:	ESZH: - T194/84 (disclosure test), - T201/83 (novelty test) SZTNH: MÚ III. fejezet 10.1	ESZH: G2/98 SZTNH: Szt. 61. § (nincs részletes jogi útmutató)																																																												

8. Táblázat: Bővítő értelmű módosítás és elsőbbség összevetése - többlet jellemző

eredmény:	bővítő értelmű módosítás	<p><u>matematikai modell:</u> csak az I₁ igénypontvariáns elsőbbsége ismerhető el</p> <p><u>joggyakorlat:</u> - G2/98: az általános megoldás alá eső speciális megoldás tekintetében igényelhető az elsőbbség - I₁ igénypontvariáns elsőbbsége elismerhető - G1/03, G2/03: bővítő értelmű módosítás, tehát elsőbbség nem ismerhető el</p>
döntések:	<p>ESZH: - T194/84 (disclosure test), - T201/83 (novelty test) - GL. C-IV, 9.5 (speciális vs. generális) SZTNH: MÚ III. fejezet 10.1 és 3.3.4 (a speciális és általános)</p>	<p>ESZH: - G2/98, - G1/03, G2/03</p> <p>SZTNH: Szt. 61. § (nincs részletes jogi útmutató)</p>

9. Táblázat: Bővítő értelmű módosítás és elsőbbség összevetése - általános jellemző

	Bővítő értelmű módosítás	Elsőbbség																																								
3. Speciális jellemző	$A \wedge B \wedge C \rightarrow A \wedge B \wedge C1$																																									
ábrázolás:	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center; width: 50%;"><u>EP</u></td> <td style="text-align: center; width: 50%;"><u>EP'</u></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">A</td> <td style="text-align: center;">A</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">B</td> <td style="text-align: center;">B</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">C</td> <td style="text-align: center;">C1</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">↓</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;"><u>I</u></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">A - i</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">B - i</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;"><u>C1 - h</u></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">→ h</td> </tr> </table>	<u>EP</u>	<u>EP'</u>	A	A	B	B	C	C1		↓		<u>I</u>		A - i		B - i		<u>C1 - h</u>		→ h	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center; width: 50%;"><u>HU</u></td> <td style="text-align: center; width: 50%;"><u>EP-HU</u></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">A</td> <td style="text-align: center;">A</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">B</td> <td style="text-align: center;">B</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">C</td> <td style="text-align: center;">C1</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">↓</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;"><u>I</u></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">A - i</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">B - i</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;"><u>C1 - h</u></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">→ h</td> </tr> </table>	<u>HU</u>	<u>EP-HU</u>	A	A	B	B	C	C1		↓		<u>I</u>		A - i		B - i		<u>C1 - h</u>		→ h
<u>EP</u>	<u>EP'</u>																																									
A	A																																									
B	B																																									
C	C1																																									
	↓																																									
	<u>I</u>																																									
	A - i																																									
	B - i																																									
	<u>C1 - h</u>																																									
	→ h																																									
<u>HU</u>	<u>EP-HU</u>																																									
A	A																																									
B	B																																									
C	C1																																									
	↓																																									
	<u>I</u>																																									
	A - i																																									
	B - i																																									
	<u>C1 - h</u>																																									
	→ h																																									
értékelés:	$\underline{b}(\mathbf{I}) = \underline{b}(A \wedge B \wedge C1) = h$ mert $\underline{b}(C1)=h$ kiválasztási találmányok megengedéséhez	$\underline{b}(\mathbf{I}) = \underline{b}(A \wedge B \wedge C1) = h$ mert $\underline{b}(C1)=h$ kiválasztási találmányok megengedéséhez																																								
eredmény:	bővítő értelmű módosítás	elsőbbség nem ismerhető el																																								
döntések:	ESZH: - T194/84 (disclosure test), - T201/83 (novelty test) - GL. C-IV, 9.5 (speciális vs. generális) SZTNH: MÚ III. fejezet 10.1 és 3.3.4 (a speciális és általános)	ESZH: - G2/98 és - GL. C-IV, 9.5 (speciális vs. generális) SZTNH: Szt. 61. § (nincs részletes jogi útmutató)																																								

10. Táblázat: Bővítő értelmű módosítás és elsőbbség összevetése - speciális jellemző

	Bővítő értelmű módosítás	Elsőbbség																																								
4. Helyettesítő jellemző	$A \wedge B \wedge C1 \rightarrow A \wedge B \wedge C2$																																									
ábrázolás:	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center; width: 50%;"><u>EP</u></td> <td style="text-align: center; width: 50%;"><u>EP'</u></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">A</td> <td style="text-align: center;">A</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">B</td> <td style="text-align: center;">B</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">C1</td> <td style="text-align: center;">C2</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">↓</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;"><u>I</u></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">A - i</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">B - i</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;"><u>C2 - h</u></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">→ h</td> </tr> </table>	<u>EP</u>	<u>EP'</u>	A	A	B	B	C1	C2		↓		<u>I</u>		A - i		B - i		<u>C2 - h</u>		→ h	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center; width: 50%;"><u>HU</u></td> <td style="text-align: center; width: 50%;"><u>EP-HU</u></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">A</td> <td style="text-align: center;">A</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">B</td> <td style="text-align: center;">B</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">C1</td> <td style="text-align: center;">C2</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">↓</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;"><u>I</u></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">A - i</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">B - i</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;"><u>C2 - h</u></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">→ h</td> </tr> </table>	<u>HU</u>	<u>EP-HU</u>	A	A	B	B	C1	C2		↓		<u>I</u>		A - i		B - i		<u>C2 - h</u>		→ h
<u>EP</u>	<u>EP'</u>																																									
A	A																																									
B	B																																									
C1	C2																																									
	↓																																									
	<u>I</u>																																									
	A - i																																									
	B - i																																									
	<u>C2 - h</u>																																									
	→ h																																									
<u>HU</u>	<u>EP-HU</u>																																									
A	A																																									
B	B																																									
C1	C2																																									
	↓																																									
	<u>I</u>																																									
	A - i																																									
	B - i																																									
	<u>C2 - h</u>																																									
	→ h																																									
értékelés:	$\underline{b}(\mathbf{I}) = \underline{b}(A \wedge B \wedge C2) = h$	$\underline{b}(\mathbf{I}) = \underline{b}(A \wedge B \wedge C2) = h$																																								
eredmény:	bővítő értelmű módosítás	elsőbbség nem ismerhető el																																								
döntések:	ESZH: T194/84, T331/87 SZTNH: MÚ III. fejezet 10.1 (nincs kifejezetten erre vonatkozó rész)	ESZH: G2/98 SZTNH: Szt. 61. § (nincs részletes jogi útmutató)																																								

11. Táblázat: Bővítő értelmű módosítás és elsőbbség összevetése - helyettesítő jellemző

	Bővítő értelmű módosítás	Elsőbbség
5. Hiányzó jellemző	$A \wedge B \wedge C \rightarrow A \wedge B$	
ábrázolás:	<u>EP/HU</u> A B C	<u>EP'/EP-HU</u> A B $(C \text{ xor } \neg C) \equiv i$ xor ↓ <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <u>(1)</u> A - i B - i C - i <hr style="width: 100%;"/> → i </div> <div style="text-align: center;"> <u>(2)</u> A - i B - i ¬C - h <hr style="width: 100%;"/> → h </div> </div>
értékelés:	(1) igénypontvariáns: $\underline{b}(I_1) = \underline{b}(A \wedge B \wedge C) = i$ nem bővítő értelmű (2) igénypontvariáns: $\underline{b}(I_2) = \underline{b}(A \wedge B \wedge \neg C) = h$ bővítő értelmű van olyan igénypontvariáns, amely nem olvasható rá az eredeti bejelentés egyetlen megoldására sem	(1) igénypontvariáns: $\underline{b}(I_1) = \underline{b}(A \wedge B \wedge C) = i$ elsőbbség elismerhető (2) igénypontvariáns: $\underline{b}(I_2) = \underline{b}(A \wedge B \wedge \neg C) = h$ elsőbbség nem ismerhető el van olyan igénypontvariáns, amely nem olvasható rá az elsőbbségi bejelentés egyetlen megoldására sem

eredmény:	bővítő értelmű módosítás	<u>matematikai modell:</u> csak az I ₁ igénypontvariáns elsőbbsége ismerhető el <u>joggyakorlat:</u> az elsőbbség egyáltalán nem ismerhető el
döntések:	ESZH: - T194/84, - T331/87 SZTNH: MÚ III. fejezet 10.1	ESZH: - G1/02 és G2/03, T331/87 (az elsőbbség egyáltalán nem ismerhető el) - G2/98 (a jellemző elhagyása új találmányhoz vezet) SZTNH: Szt. 61. § (nincs részletes jogi útmutató)

12. Táblázat: Bővítő értelmű módosítás és elsőbbség összevetése - hiányzó jellemző

5.3 A matematikai modell összegzése

A fenti összefoglaló táblázatokból megállapítható, hogy a bevezetett egységes matematikai modell illeszkedik a kialakult európai, illetve magyar szabadalmi joggyakorlathoz, tehát alkalmas az igénypontok vizsgálatához kötött jogi döntéshozatal formalizálására mind a négy igénypontvizsgálati területen, ezzel tehát mind az öt tézis bizonyítást nyert.

A joggyakorlattól való eltérés egyetlen esetben figyelhető meg, méghozzá a jellemző elhagyásával keletkező igénypontvariánsok elsőbbségének elismerése kérdésében. A matematikai modell szerint az első bejelentésben feltárt, de a későbbi bejelentésben csak implicit igénypontvariánsként megjelenő találmány elsőbbsége elismerhető, míg erre nézve az ESZH esetjoga nem biztosít lehetőséget (a magyar joggyakorlatban ez még nem merült fel). A 2007. évi szabadalmi ügyvivői vizsga C modulja éppen erre az "ingoványos" területre

vonatkozik, így a levonható következtetéseket, és javaslatokat a vizsgafeladat elemzése kapcsán tettem meg.

5.4 A matematikai modell alkalmazása konkrét jogesetre

A doktori értekezésem XVI. fejezetében a bevezetett matematikai modell segítségével megoldottam a 2007. évi európai szabadalmi ügyvivői vizsga C moduljának feladatát.

A 2007. évi C vizsgafeladatot a matematikai modellem alapján tárgyalva kiderült, hogy akár egyetlen igénypontvariáns elsőbbségének a kiesése is vezethet az újdonság hiányához - és így a szabadalom megvonásához - mivel az ilyen igénypontvariánsra nézve az elsőbbségi napot követően (de a bejelentési napot megelőzően) nyilvánosságra jutott anterioritás is a nyilvános technika állásához tartozik. Ebből kifolyólag a szakmai körökben sokat vitatott vizsgafeladat megoldása a matematikai modell alapján helyesnek bizonyult, azonban a hatályos esetjog alapján nem vezethető le, ami akár az elsőbbségi rendszerrel való visszaélést is eredményezheti.

Megállapítottam ugyanakkor, hogy szemben a vizsgafeladatban szereplő példával, amelynél a jellemző elhagyásával keletkezik implicit igénypontvariáns, a jellemző általánosításával keletkező implicit igénypontvariánsok elsőbbsége a hatályos esetjog alapján is elismerhető lenne, így az elsőbbségi rendszerrel való visszaélés ilyen esetben kizárt.

Összefoglalásképpen leszögezhető, hogy az ESZH hatályban lévő G2/98, és G1/03, illetve G2/03, valamint T331/87 döntései által rögzített joggyakorlat a jellemző elhagyásával keletkező implicit igénypontvariánsok figyelmen kívül hagyása miatt nem alkalmas a vizsgafeladathoz hasonló és adott esetben visszaélésszerű helyzetek orvoslására. Megoldást jelenthet az ilyen szituációk elhárítására, ha a jellemző általánosításával előálló implicit igénypontvariánsok önálló elsőbbségét elismerő G2/98 döntés ezen aspektusát kiterjesztjük a jellemző elhagyásával keletkező implicit igénypontvariánsokra is (amelyek önálló elsőbbségét ugyanezen döntés elutasítja).

Ez a kiterjesztés összhangba hozható a későbbi G1/03, illetve G2/03 döntésekkel is, amelyek az elsőbbség elismerhetőségének kérdését a bővítő értelmű módosítások értékelésével kötik össze.

6. A tudományos eredmények összefoglalása

A doktori értekezésemben bevezettem egy matematikai modellt a szabadalmi igénypontok jogi szempontú vizsgálata céljából, és megmutattam a modell gyakorlati alkalmazásának menetét az igénypontok vizsgálatának négy különböző területén. Rávilágítottam, hogy míg az ESZH Fellebbezési Tanácsainak, valamint Kibővített Fellebbezési Tanácsának esetjogára, illetve az SZTNH Módszertani Útmutatójára támaszkodva minden szituációban más-más szabályt kell alkalmazni, addig a matematikai modell a négy különböző területet egységesen kezeli.

A matematikai modell matematikai logikán alapul és - az esetek többségében - ugyanazt az eredményt szolgáltatja, mint az adott szituációt szabályozó esetjogi döntés, illetve szabály. Ezzel egyrészt megmutattam, hogy a bevezetett matematikai modell valóban alkalmas az igénypontok vizsgálatán alapuló jogi döntéshozatal formalizálására. A nagyfokú egyezésből másrészt arra következtettem, hogy az ESZH esetjoga, illetve a kialakult magyarországi joggyakorlat logikailag lényegében letisztult rendszert alkot. Azokban a speciális szituációkban, ahol az esetjogi döntések ellentétesek a matematikai modelltől levezethető eredményekkel, a matematikai modell segít feltárni a döntések rejtett logikai ellentmondásait, szabályozási hiányosságait. Az elsőbbségi igénnyel kapcsolatban egy ilyen, mai napig fennálló logikai ellentmondásra mutattam rá.

A matematikai modell segítségével olyan komplex jogi helyzetek is átláthatóvá válnak, mint a 2007 évi európai szabadalmi ügyvivői vizsga C moduljának feladata. Ugyanezen példán keresztül rámutattam a joggyakorlat egy hiányosságára, miszerint a hivatkozható Bővített Fellebbezési Tanácsi döntések nem biztosítanak lehetőséget az elsőbbségi igény megtámadására egy igényponti jellemző elhagyásával keletkezett új igényponttal szemben. A fiktív vizsgafeladat olyan jogi

helyzetet kreált, ami az itt bevezetett matematikai modell nélkül szinte már átláthatatlan, ugyanakkor a matematikai modell segítségével szisztematikusan elemezhető, és gyakorlatilag mechanikusan kiértékelhető.

7. Kapcsolódó publikációk és előadások

7.1 A témában megjelent publikációk

1. Kacsuk Zs (2008) Az európai elsőbbségi jog elemzése az Európai Szabadalmi Hivatal joggyakorlatának tükrében - avagy hogyan igényeljük a serpenyő elsőbbségét műanyag pohárra? Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 113. Évfolyam, 6. Szám
2. Kacsuk Zs (2010) Az igénypontok szerepe a szabadalmi jogban, 1. Rész: A szabadalmazhatóság egyes kérdései - technika állása, újdonság és feltalálói tevékenység. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 115. Évfolyam, 1. Szám
3. Kacsuk Zs (2010) Az igénypontok szerepe a szabadalmi jogban, 2. Rész: Bővítő értelmű módosítások elbírálása az európai és a magyar szabadalmi rendszerben. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 115. Évfolyam, 2. Szám
4. Kacsuk Zs (2010) Az igénypontok szerepe a szabadalmi jogban, 3. Rész: A magyar, az európai, a nemzetközi és a párizsi uniós elsőbbségi rendszer összevetése. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 115. Évfolyam, 3. Szám
5. Kacsuk Zs (2010) Az igénypontok szerepe a szabadalmi jogban, 3. Rész: A szabadalmi oltalom terjedelme, bitorlása és az ekvivalencia elve. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 115. Évfolyam, 4. Szám
6. Kacsuk Zs (2011) The Mathematics Of Patent Claim Analysis. Artificial Intelligence and Law (Springer), Vol. 19, Number 4, 2011, DOI 10.1007/s10506-011-9107-2)
7. Kacsuk Zs (2011), Az európai szabadalmi hivatal jogeseteinek matematikai modellezése. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 6. (116.) évfolyam 6. szám
8. Kacsuk Zs (2012) Az Európai Szabadalmi Egyezmény szerinti felszólalási eljárás és a magyar megsemmisítési eljárás

összevetése. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 7. (117.) évfolyam 1. szám

9. Kacsuk Zs (2012) A logic model of the european patent system. Acta Juridica Hungarica, Vol. 53, Number 1

7.2 A témában tartott előadások

1. Kacsuk Zsófia: Szellemi tulajdonvédelem (Kutatásmenedzsment és technológia-transzfer képzési sorozat, TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002, Szegedi Tudományegyetem, Szeged, 2011. november 14.)
2. Kacsuk Zsófia: Iparjogvédelmi stratégia kialakításának gyakorlati szempontjai (PhD képzés felkért előadóként, Szegedi Tudományegyetem Természettudományi Kar, Szeged, 2010. december 6.)
3. Kacsuk Zsófia: Iparjogvédelmi stratégia kialakításának gyakorlati szempontjai (V. Spin-off Planéta, A Magyar Spin-off és Start-up Egyesület megrendezésében, 2010. október 14.)
4. Kacsuk Zsófia: Döntéstámogató rendszer szabadalmi eljárásban a hivatali és képviseleti szféra számára (A Magyar Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Egyesület „AKTUÁLIS KÉRDÉSEK A SZELLEMI TULAJDON VÉDELME TERÜLETÉN” „ELŐTTÜNK A HOLNAP” című szakmai továbbképzés, Gárdonyi 2010. november 25-26.)
5. Kacsuk Zsófia: A szabadalmi igénypontok logikai modellezése az Európai Szabadalmi Hivatal jogeseteinek vizsgálatán keresztül (A Magyar Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Egyesület „AZ IPARJOGVÉDELMI TORTA SZELETEI - az európai és a globális együttműködésben mutatkozó lehetőségek” című konferenciája, Siófok 2010. május 6-7.)
6. Kacsuk Zsófia: Különbségek és hasonlóságok a Magyar Szabadalmi Hivatal megsemmisítési eljárása és az Európai Szabadalmi Hivatal felszólalási eljárása között (A Magyar Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Egyesület "Aktuális kérdések a szellemi tulajdon védelme területén '08" - "Hamisítási (t)rend 2008" című konferenciája, Siófok, 2008. november 24-25.)

7. Kacsuk Zsófia: A szabadalmi bejelentés tárgyának bővítő értelmű módosítása a Magyar Szabadalmi Hivatal és az Európai Szabadalmi Hivatal előtt (A Magyar Szabadalmi Hivatal szervezésében tartott szakmai előadás, Budapest, 2008. október 15.)
8. Kacsuk Zsófia: Elsőbbségi jog, ugyanazon találmány és első bejelentés az Európai Szabadalmi Hivatal joggyakorlatának tükrében, avagy: "hogyan igényeljük a serpenyő elsőbbségét műanyag pohárra?" (A Magyar Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Egyesület "A szellemi tulajdon biztonsága: új eszközök és törekvések" című konferenciája, Kecskemét, 2008. május 6 - 7.)